

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

St. 69.

V Ljubljani, petek 26. marca 1926.

Leto I.

Trbovlje — delavcem!

V nedeljo se bodo vršile v Trbovljah občinske volitve. Cela vrsta strank in stranic se bje za oblast v občini. Porazene bodo vse po vrsti, ker so se delavci združili in bodo združeni tudi zmagali.

Nujno potrebno je, da začne trboveljska občina redno poslovati, ker gerentovanja je bilo več kot preveč. In ker se stranke, ki so imele ves čas svoje gerente na občini, sedaj potegujejo za glasove, naj se ve, kako so ti njihovi gerenti gospodarili.

Ugotoviti moramo, da ti gerenti niso skoro nič delali za trboveljsko občino, temveč da so delali v glavnem le škodo trboveljski občini. Da nam ne bo kdo očital demagogije, citiramo dobesedno revizijsko poročilo z dne 22. t. m., kjer se bere med drugim sledeče:

... »Nadalje se je konstatiralo, da se za časa gerentovanja gosp. Fortiča niso vodili nobene nikakoli zapisniki, da isti ni imel sestavljenega niti gerentskega sosveta, namesto tega je imenoval nekoliko takozvanih občinskih pomočnikov, kateri so bili brez vsakega vpliva, vsled česar je občinsko gospodarjenje brez vsake kontrole.«

Vsakdo, ki zna čitati in mekaj misliti, bo razumel, kaj pomeni to — vodstvo največje industrijske občine v državi po enem plačanem gerentu brez vsake kontrole. — To je klerikalna avtonomija v praksi!

Prvi zapisnik o delovanju gerentov se je sestavil šele 8. aprila 1925!

Nadalje se bere v revizijskem poročilu take-le stvari:

... »se je ugotovilo, da je ena in ista oseba zaračunala za ista potovanja različne stroške in dnevnice. Opazilo se je, da si je bivši gerent g. Korkalj — kot upokojeni višji žel. uradnik — zaračunal polno vožnjo I. razreda. Vobče se je opazilo, da so nekateri gospodje prepogosto potovali, in da so ta potovanja bila previsoko zaračunana.

Glede gospodarstva občine vobče ... se opazilo, da se ni držal proračun kot regulativ za gospodarjenje in da so se izdatki pri nekaterih postavkah prekoračili z ogromnimi vsotami. Posebno pa izkazuje velike razlike proračunsko leto 1924.« (Klerikalno gerentstvo.)

V obračunu za l. 1923. se bere v revizijskem poročilu sledeče:

»Potni stroški so se prekoračili za 6.144,50 Din vsled pogostega potovanja gerentov ter potovanja bivšega gerenta g. Korena v Beograd, pri katerem so znašali potni stroški 3.200 Din.« — Tako je delal za trboveljsko občino g. radikal Miha Koren, ki kandidira za sedanje občinske volitve na listi sedanjega gerenta Voduška pod firmo »Kmečko-delavska gospodarska lista.«

Pri kamnolomu je bilo l. 1923 22.642 Din izgube! Potem pa pravi revizijsko poročilo o kamnolomu: »Pravo stanje se ni moglo ugotoviti, ker manjkajo vsi tozadevni zapiski in se tudi ni vodil ne obračun ne kalkulacijski račun.« Izguba v l. 1923. je znašala 11.256,82 Din. Revizijsko poročilo dostavlja k temu:

»Vzrok zgube se ni mogel ugotoviti, ker se niso vodile tozadevne beleške in obračuni. Razpoložljivi material ni zadostoval za potrebno konstatacijo.«

NOBENO UREJENO KNJIGOVODSTVO!

Za vse gerente je naravnost porazno revizijsko poročilo o knjigovodstvu

in računovodstvu, kjer beremo med drugim sledeče:

»Knjigovodstvo in računovodstvo... z ozirom na veliki promet in raznovrstno poslovanje ni odgovarjalo potrebam občine... Zaradi teh nedostatkov je bil onemogočen pregled stanja dolžnikov in upnikov, kakor tudi pregled dohodkov in izdatkov pri posameznih proračunskih postavkah...«

Pod gerentstvom klerikalca Fortiča se je v l. 1924. na občinske stroške popravilo plazovni svet, ki pripada TPD. Ti stroški za TPD so znašali 163.143 Din! O priliki 1. junjskih dogodkov leta 1924. je dala občina 67.214 Din pa ne za žrtve orjunskega terorja, temveč za vojake in žandarje.

Dočim so gg. gerentje prekoračili proračun radi izdatkov za TPD, za vožnje I. razreda, za nepravilno občinsko gospodarstvo, so pa

ŠTEDILI PRI REVEŽIH

in tako se n. pr. ni postavila ubožna hiša, ki je bila proračunjena na 250.000 Din!

Ker je imel gerent tako veliko plačo, je pa prihranil pri plačah za občinske nastavitelje 3.300 Din.

KAKO SO GERENTI POSTAVLJALI TRBOVELJSKI VODOVOD!

Revizijsko poročilo pravi na 11. strani:

»Za vodovod je predvideval proračun 1.200.000 Din, izdalo pa se je na račun izvršenih del I. dela Din 2.443.210,67, torej Din 1.243.210,67 več.« Zakaj se je toliko izdalo? Ker so izročili stvar najdražji tvrdki in ker je dobil sam inženir gosp. Sturm 63.502 Din! Celokupni stroški za ves vodovod so pa znašali 3 milijone 913.349 Din mesto proračunjenih 1.200.000 Din.

Nadalje je razvidno iz revizijskega poročila, da so gerentje šparali pri šolstvu, ljudski izobrazbi, revežih, da se ni dalo nič podpore potrebnim rudarjem, da pa so gerentje kljub temu prekoračili proračun, ker so dali za: trboveljski »Sokol« (Orjunaši) skupno 71.736 Din, Narodni Dom (Orjunci) v Hrastniku 50.000 Din, za klerikalni Društveni dom v Trbovljah 31.000 Din, za klerikalni Akademski dom v Ljubljani Din 3.000, za purgarsko pevsko društvo »Zvon« 3.500 Din, za kaplanijo in župnijo 15.420 Din itd., skupno v l. 1924-25 Din 238.158.

Tako se je zapravljalo za TPD, orjunce in gerente denar, ki ga plačujemo rudarji.

KAJ NAM JE STORITI?

V nedeljo 28. marca moramo vsi Trboveljčani in Hrastničani izpolniti svojo dolžnost in poskrbeti, da ne pride občinski zastop v roke nobene gerentske stranke (klerikalci, demokrati, radikali).

Preprečiti moramo, da bi razbijaška lista Slapšakova (Del.-kmečki blok) uvedla novo gerentstvo nad trboveljsko občino.

Vse to bomo pa preprečili in uredili trboveljsko občino v prid delavcev, kmetov in malih obrtnikov, če bomo vsi kot en mož vrgli kroglice v

ČETRTO SKRINJICO!

to je skrinjico Združenih delavcev, združenih pristašev prejšnje komunistične stranke in socializmov, ki so nastopili na enotni

ZDRUŽENI DELAVSKI LISTI.

ki bo napravila konec gerentstva, pritiskala TPD in uredila boljše življenje za 95 odstotkov trboveljskih občanov.

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Vladna kriza na višku.

Belgrad, 26. marca. Demisijo vlade pričakujejo v najkrajšem času. Boj med Jovanovićem in Pašićem je vedno ostrejši in vplivni radikali napovedujejo padec Pašića ter razkol in celo razpad radikalne stranke. Pašić sicer še okleva z svojo demisijo, toda vse kaže, da ne bo dolgo držal in da bo delal brezpogojno za razpust parlamenta, to pa zato, da ne pridejo v debato razne čednosti in nečednosti sinka Radeta. V zvezi z bojem Stojadinovića in Rade Pašića je tudi odgoditev proslave Pašičeve osem-desetletnice.

Interpelacija opozicije k Radetovim aferam.

Belgrad, 26. marca. Opozicija je k znanim aferam Rade Pašića in k njegovemu sporu s D. Stojadinovićem vložila ostro interpelacijo. Eno so sestavili demokrati sami, ker v celoti niso mogli pristati na skupno interpelacijo, kajti sami so kolikor-toliko tudi udeleženi pri nekaterih aferah, drugo so pa sestavili ostali klubi. Glasi se demokratska takole:

1. »Ali je Rade Pašić interveniral pri ministru za finance za izplačilo dolga delniškemu društvu za stroje in dela za mostove v Adamovu in na temelju kakih pravic se je on pojavil v imenu te družbe?

2. Ali je finančni minister na njegovo intervencijo odredil izplačilo 10 milijonov češkoslovaških kron in izdal državne bone za 54 milijonov Kč ravno v trenutku, ko so mnogi številni stari leteli dolgovni ostali neizplačani in neurejeni?

Obeta se nova vlada.

Belgrad, 26. marca. Spor Stojadinovića z Rade Pašićem je izzval vladno krizo in vse pričakuje, da vlada demisionira še te dni. Največ se govori o Ninčiču, ki naj bi

Ninčiča so tudi ožigosali.

Belgrad, 26. marca. Pri proračunski debati zunanjega ministristva je opozicija ostro nastopila in obsojala Ninčičevo samovoljno zunanjo politiko, češ, da bi moral za navodila vprašati parlament, preden gre recimo v Rim, Genevo ali Pariz. Predvsem mu je pa očitala hlapčevsko in ponižno dvorjenje

3. Ali je zunanjemu ministru kaj znano, da bi prišel Rade Pašić do čeka št. 483.033 in si dal izplačati znesek 508 tisoč dinarjev? Na kakšni podlagi naj bi se to zgodilo?

4. Kaj je storila vlada? Ali namerava izločiti vse posredovalne akcije, ki so med glavnimi vzroki druginje državnih nabav in ki škodujejo ugledu države?

5. Kakšne ukrepe misli podvzeti država, da obvaruje dostojanstvo naše države in čast ministrov pred Rade Pašičevimi insinucijami?

Ker mislimo, da tirja ta zadeva v narodni skupščini ne samo nujno razpravo, marveč tudi anketo, ki bo preiskala posredništva pri državnih nabavah, radi katerih se kompromitira ugled naše države, prosimo gg. ministre, da nam čimprej odgovorijo, ali smatrajo to interpelacijo za nujno ali ne. Pridružujemo si pravico v slučaju, da bi iz katerekoli strani prišla kaka nova dejstva, da v interesu države in trpečega ljudstva, vložimo novo interpelacijo.

Druga interpelacija se glasi: »Znana stvar je, da plačuje naša država vse svoje državne in vojaške nabave dražje, kakor zasebniki, in sicer 100 odstotkov dražje in še več. Merodajni činitelji se izgovarjajo, da je temu kriv zakon o državnem računovodstvu, kar pa ni popolnoma resnično. Eden glavnih vzrokov je gotovo o tem, ker služijo državne nabave kot izvor bogatenju velikemu številu posredovalcev. Ti posredovalci so v zvezi s politiki. Izkoriščajoč svoj vpliv, izvršujejo posle v korist posameznih tvrdk. Posredovalci podražujejo državne nabave brez razloga. Računa se lahko, da nastanejo nabave mnoge milijone več, kakor bi se sicer plačalo, ker se morajo dajati provizije posredovalcem in njihovim pomagačem!«

sestavil novo vlado. Govori se tudi, naj bi prevzel finančno ministristvo finančnik neparlamentarec, ki bi saniral nevzdržen finančni položaj.

Mussoliniju in zagonečno in misteriozno razgovarjanje z njim, češ, da se danes ne vemo pozitivno, o čem sta sklepala. Podati bi moral natančno vsebino razgovorov, tako glede pakta z Italijo kakor glede mnenja o razdelitvi Avstrije odnosno nje priklonitve k Nemčiji.

STALIŠČE RAZOROŽITVENE KONFERENCE NAPRAM RUSIJI.

Ženeva, 26. marca. Kakor smo že poročali, je sovjetska Rusija poslala Zvezi narodov ostro noto, v kateri se je izjavila, da se nikakor ne udeleži razorožitvene konference, če se ista vrši v Švicah. Za ta korak je sovjetska vlada navajala tehtne vzroke in zahtevala, naj se vrši konferenca v Kopenhagnu. Zveza narodov v početku na noto ni reagirala, zadnji polom jo je pa poučil in sedaj je odgovoril svetovetom generalni tajnik Zveze narodov Drumond in v odgovoru pristal, da se konferenca lahko vrši tudi izven švicarskega ozemlja.

SLOVENIJA NAJ SAMA VZDRŽUJE BOLNICE!

Belgrad, 26. marca. Iz finančnih pooblastil, ki pridejo v finančni zakon, je značilna postavka, ki pravi, da se bolnice v Sloveniji lahko same vzdržujejo z lastnimi dohodki in jim kredit deset milijonov popolnoma zadošča.

Trboveljska občina bo delavska.

Klerikaleci obupujejo.

Svoj čas se je »Slovenec« zelo zadovoljno muzal, ko je začel hoditi Gustinčič in Žorga razbijati enotno listo trboveljskih in hrastniških delavcev. Ker Žorga ni imel dovolj svojih ljudi, da bi prišli poslušati njegove pripovedi o »anglo-ruskem komiteju«, so klerikaleci sami hodili na Žorgine shode, da bi trboveljski rudarji mislili »Ze spet se kregajo ti socialisti in komunisti.«

Pa so se goljufali v svojih računih tako klerikaleci kot inženir Gustinčič in njegovi študenti. Trboveljčani in Hrastničani so spoznali, da igrajo klerikaleci in gustinčičevci dogovorjeno vlogo — razbijati delavske glasove in s tem iztrgati trboveljsko občino iz rok delavstva.

Upravnih svetnikov TPD pa ne bomo volili!

Klerikalci, demokratarji in radikalci delavstvu nič dobrega ne želijo, vendar bi radi dobili delavske glasove. Delavci pa vemo, da so ti gospodje v upravnem svetu TPD, ki reducirajo rudarje s privoljenjem klerikalnih in demokratskih upravnih svetnikov.

Zato jih pa bodo rudarji 28. marca obsodili.

»Marcel Žorga je veliko pokvaril.«

Včerašnji »Slovenec« jamra radi polomije gustinčičevcev v nedeljo v Hrastniku in pravi dobesedno sledeče: »... ti so tudi napravili nekaj shodov, stvar so si pa jako poslabšali s svojim dolgobesednim gospodom Marcelom.«

Zakaj ni všeč »Slovenec« polomija teh agitatorjev? Stvar bo takoj jasna, če se spomnimo Trboveljčani in Hrastničani tega, da neki navdušen agitator za Gustinčičev »Del. kmečki blok« govori: »Ker mi ne moremo dobiti svojega župana, bomo pa glasovali za klerikalnega.«

Pa tudi za klerikalnega ne bodo mogli glasovati ti razkolniki, ker večino glasov in mandatov bo dobila »Združena delavska lista«.

Krinke dol!

»Delavski Politiki« smo zelo hvalježni rudarji, da je prišla za vrat klerikalne mandatarije in dokazala, kako služijo TPD, istočasno se pa dobrih rudarjem.

Delavci, ki so bili pri klerikalnih v zmotni misli, da jim bodo ti pomagali, so naravnost presenečeni nad postopanjem klerikalcev in vsi pravijo:

Združimo vse svoje delavske glasove v 4. skrinjici!

Samo ena skrinjica je za rudarje!

Listi pišejo, da je za volitve v trboveljsko občino postavljenih sedem list in sedem skrinjic.

Delavci pa pravimo: Samo ena prava skrinjica je in pa šest mišnic, ki jih je postavila TPD, da bi se mi vlovili v nje kot podgane.

Toda na te pasti nas ne bodo vlovili; prazne ostanejo njihove mišnice, polna kroglice pa bo

4. skrinjica — Združene delavske liste.

Kdo se briga za reducirane rudarje?

Razni agenti TPD so tako drzni, da pod raznimi firmami lovijo delavske glasove. Rudarji pa niso tako kratkovidni, da ne bi vedeli, kaj počenja TPD z nami. Vemo pa tudi to, da se stvarno briga za rudarje le Delavska zbornica, ki smo jo mi izvolili. Sodrugi, ki nas zastopajo v Delavski zbornici, so pa tudi naši kandidati na

Združeni delavski listi

in zato bomo v nedeljo napolnili 4. skrinjico, da se bo tudi v trboveljski občini delalo v naš prid.

Marcel Žorga — kaj je z Rusijo?

Strokovne razredne organizacije in Del. zbornica so sklenile, da popišejo celo stanje odpuščenih rudarjev in da jim najdejo novo zaposlitev. M. Žorga je pa agitiral nekaj z Rusijo, ukrenil pa ni ničesar, da bi res dobili kruha brezposelni. Žorginih resolucij in fraz imamo že preveč, naši otroci in žene hočejo kruha.

Zakaj ne bi bili enotni?

8. februarja smo pri volitvah v Del. zbornico zmagali z absolutno večino glasov nad demokrati, nar. socialisti, klerikaleci in Bernotovci, ker smo vsi zavedni delavci volili **Združeno delavsko strokovno listo**. To nam je nauk, kako naj postopamo, da bomo zmagali tudi v nedeljo pri občinskih volitvah v trboveljsko občino. Vsi, ki smo 8. februarja volili listo **Združene delavske strokovne zveze**, moramo v nedeljo voliti **Združeno Delavsko listo**.

Pokažimo, koliko nas je!

Ultraekstremisti so zato sestavili svojo listo v Trbovljah, da po pripovedovanju njihovih lastnih zapeljancev pokažejo, koliko pristašev imajo v Trbovljah. Sedem let so v Trbovljah vladali demokratski in klerikalni gerenti. Po sedmih letih imamo šele trboveljski občani pravico, da si izvolimo svoj občinski svet. Gre za to, da se tekom 7 let zavoženo gospodarstvo popravi tako, da bo imelo kaj koristiti 95% trboveljskega prebivalstva. Gustinčič, Žorga pa pravita, da jima gre le za to, da se prešteje njune pristaše. Nam pa ne gre za osebe, nam ne gre za štetje in druge take zahteve, nam gre za kruh, zato bomo volili

Združeno delavsko listo.

Brezvestneži.

Ni v delavskem pokretu večjih brezvestnežev in škodljivcev, kakor so ti »Naprejevalci«. Vse njihovo delo je samo razbijanje. Kadar pa zahteva delavstvo nekaj konkretnega od njih, mu pa ponudijo neki pravilnik in druge take pšenično valutne bedarije. Zato ti komedijanti ne smejo dobiti niti enega glasu.

Sijajno uspelo zborovanje Združene Delavske liste.

V ponedeljek se je vršil v Trbovljah shod Združene Delavske liste. Na shodu je govorilo več sodrugov. Vladalo je najboljšo razpoloženje, kar nam je dokaz, da bomo v nedeljo gotovo zmagali.

Kaj bo z borzo dela v Mariboru in Murski Soboti?

Maribor, 24. marca.

Živimo v dobi demontiranja socialnih ustanov. Povožne in revolucionarne pridobitve proletarijata se sistematsko odpravljajo; ministrstvo za socialno politiko se je sedaj lotilo celo borze dela. Ukiniti jih hoče malodane povsod, celo v Mariboru in v Murski Soboti. Proračunske dvanaestine žalostnega spomina, ki potečejo koncem marca, so še za silo omogočevale obstoj tem ustanovam. Podpore brezposelnim delavcem niti ti dve borzi dela nista mogle navadno izplačevati, ker je vlada naložila za brezposelne delavce nabrani kapital v belgrajski Hipotekarni banki. Vendar sta ti dve borzi dela mogli vsaj vršiti svojo posredovalno delo in deliti brezplačne železniške karte delavcem, ki so šli za delom v druge kraje.

Večni naval brezposelnih delavcev pri teh posredovalnicah priča, da so bile in da so še vedno potrebne. Vkljub temu pa, da plačujejo delavci in delodajalci v štajerski oblasti za vzdrževanje borz in podporo brezposelnih letno nad milijon dinarjev in da je do slej stala borza dela v Mariboru le 92.000 Din, ona v Murski Soboti pa okoli 30.000 Din letno, se je v novem proračunu črtalo tudi te postavke, tako da moremo z gotovostjo računati, da bosta obe borzi v kratkem ukinjeni. Da bi pa mogle vendar vsaj za silo še dalje obstojati, se je obrnil minister za socialno politiko potom velikega župana na mariborsko občino — in morda tudi v Mursko Sobotu — z željo, da prevzame ona posle borze dela v svojo upravo in jih vodi sama dalje. Občinski svet mariborski je ta predlog na svoji današnji seji odklonil, odnosno ga rešil v tem smislu, da je občina sicer pripravljena prevzeti borzo dela v svojo upravo, vendar pa le pod pogojem, da se ji **nakažejo vsi v to**

svrhu v našem kraju vplačani prispevki.

Istočasno je naslovil minister tudi na Del. zbornico vprašanje, če je ona pripravljena odstopiti od subvencije, ki jo prejema pod tem imenom v prilog delavskih posredovalnic v Mariboru in v Murski Soboti. Delavska zbornica je na to tudi pristala in sedaj nastane vprašanje, če in pod čegavo upravo naj ti borzi dela nadalje obstojata. Mariborska občina se je brala, Delavska zbornica pa je sklenila prepustiti svojo subvencijo ministru socialne politike. Šaš za vzdrževanje obeh borz in kljub temu ponuja minister borzi občinam.

Delavstvo bo moralo pač gledati, da obe instituciji kakorkoli ohrani in jih še izpopolni, da bosta služili svoji socialni nalogi, zato je priporočati — predno obe instituciji propadeta — da prevzame po možnosti Del. zbornica za Slovenijo vsaj za trajanja tega proračunskega leta obe borzi dela v svojo upravo in jih vzdržuje s subvencijo, ki jo je bila namerila obema borzama.

Zavedamo se pač vsi važnosti tega vprašanja in smo zato uverjeni, da bo delavstvo našlo vzlic skromnim sredstvom s katerimi njegova Delavska zbornica razpolaga, način in možnost, da se obe posredovalnici vendarle ohranijo. S tem bo obenem naše delavstvo pokazalo, da zna bolje razumeti ta in taka vprašanja, nego naš parlament in pa naši ministri. j. k.

Pravijo...

da je bil včasih pošten in dober mili slovenski rod. V potu svojega obraza je živel, živel, se trudil. Goljufije, korupcije, sebičnosti in požrešnosti je le malo poznal. Volivni guljaž je bila edina korupcija v dolgočasnih političnih slovenskih bojih.

Pa postali smo veliki. Postali smo politiki in diplomati. Tudi ministrov je imel cel kup ta dobri slovenski rod. Zato pa so dnevno bolj pogosti škandali, afere in politično probujenje je že precej korupcije spravilo na noge. Danes se otepajo očitkov demokrati, jutri zakrivajo in taje svinjarije svoje klerikaleci in kadar je sila največja, takrat prešerno poje v klerikalnih vrstah oben verski in avtonomaški.

Sodnija pa se boji političnih tožb, političnih procesov, ker vendar ne gre, da bi državotvorni elementi, nacionalni in verni ter verski ljudje okusili ričet jugoslovanski.

Zanimiva bi bila statistika po nevrednem odlikovanih in z zaslužnimi križi zaznamovanih jugoslovanskih ljudi.

Miroslav Krleža:

GOLGOTA.

Drama v petih dejanjih.
Prevel FERDO DELAK.

DOKTOR: Čakajte! Dopustite, da končam! Hotel sem reči, da ste ravno na las tak kakršen ste! Tu vidite! Pa saj nima smisla, da si tu nekaj posebno objasnjujemo! To v resnici nima smisla! Da! Vse je tako ostudno plitko! Ta grozna, skoro antipatična plitkost, to ste vi celi! Neki nizki kriminalni nagoni, zamotani v papir najneinteligentnejšega tiska! Da, da! To ste vi! Ubili ste petorico, in Andrej je šesti, in oni ubogi Ksaver, in trojica v predoru, in včeraj na pokopališču četvorica! Dobro ste začeli! Štirinajst glav! V tem trenutku vam je jasno, kaj pomeni pravzaprav teh štirinajst krvavih glav! A samo trenutek! Ker kakor hitro vi o tem mislite, že lažete! Glejte! Glejte, vi se že pripravljate da to porečete! Vi hočete to povedati s celo nekim izvrstnim talentom! Evo, ne! Vi že imate argument kontra! In jutri sploh ne boste hoteli priznati, da ste se razgovarjali z menoj! Tak ste, in tu se nič ne more!

KRISTIJAN: Čutim le to, da sem pijan! In zdi se mi, da vas ni! Meni je vse motno in megleno — boli me glava — ranjen sem —

DOKTOR: Čujte me! S tem da ste vse preobrnili v nek liberalen trik, da mene ni, s tem stvari niste spremenili! Jaz nisem agitator nobene stranke! Meni ni nič do vašega glasu! Vi boste dali svoj glas meni, pa če boste hoteli

ali ne! Zberite se! Vaš otrok umira... Vi lažete! Vi ste pijan! Vi fantazirate!

KRISTIJAN: Jaz nisem pijan!

DOKTOR: Ne! Sedaj je vse le še navaden kemijski proces! Plini, dioksidi, elementi, štirideset Celsija. Formule! Jasne kemijske formule...

KRISTIJAN: Kaj je z menoj? Sem li jaz? Da! To je soba! Doktor! Srečko! Mali Srečko, bolan! Ah da! Bolan! Gospod doktor! Prosim vas, čujte me! Jaz nisem pijan, in tudi vi niste pijani! Nihče ni pijan! Sedaj vem, kaj govorim! Vsega se točno spominjam! Vsake vaše besede se spominjam! Jaz grem preko tega! Nisem užaljen! O nekaterih stvarih ste slabo informirani! Vi krivo gledate! Popolnoma krivo! Ni tako, kakor vi mislite! A jaz mislim, da bi vi brez ozira na vse to morali vendar vzeti v obzir, da sem jaz oče v tem slučaju! To gre o enem očetovskem srcu! Vidite! Mogoče ni nihče v celem mestu tako ljubil svojega otroka kakor jaz! Jaz sem končno vse svoje težnje projiciral v to malo moje srečo, in ta mali deček je bil edini magnet, ki me je vlekel ven iz tega pekla! Jaz bi se vtupil v blatu, če bi ne bilo tega otroka...

DOKTOR: Obdaste se z nekimi pernicami, z nekimi stanovanji, in potem mislite, da ste stvar rešili. Ti vaši mali prostori, za katere plačate trideset kron mesečno, to je vam življenje! Izven teh sten za trideset kron mesečno, izven tega je človek lahko vse: krvnik in žival in pošast! A tu notri ste sentimentalne kokoši! Oh! Ta vaš piščanček vam je bil magnet iz blata! A sedaj vas stvar

boli kakor podgano, ki se je vlovila! In cvilite! Vi imate samo eno idejo: Kako bi se bilo mogoče izvleči! A tokrat se ne boste izvlekli! Mali bo čisto gotovo umrl!

KRISTIJAN: To je okrutno od vas, gospod doktor! To ni človeško!

DOKTOR: To ni nič manj okrutno in nič manj človeško, kakor ono, kar ste vi naredili! In tista vaša policijska tlaka, in ono, ko ste glavo tega malega nedolžnega otroka vrgli v igro. Nič manj okrutno od stoterih vaših okrutnostih v poslednjih osemindesetih urah.

KRISTIJAN: Jaz nisem nič kriv! In otrok čisto gotovo ni kriv! To je absurd!

DOKTOR: Nihče ni ničesar kriv! Niti oni mrtvec tam na križu ni bil kriv, pa so ga vseeno raspeli! Da! A tudi vaši prijatelji niso bili krivi! Dobri ljudje so bili to, in imeli so otroke kakor vi! Pa vi ste bili vseeno okrutni! In še kako okrutni! Da! Tako je okrutni! In še kako okrutni! Nocoj imam še čakajo moji pacienti! Nocoj imam še mnogo posla! In vse je z vami že tako jalovo!

KRISTIJAN: Gospod, prosim vas! Ostanite samo še minuto! Čujte me! Kakor je Bog je res kar jaz govorim! Jaz nimam talenta za igralka! Jaz ne morem lagati! Ne vem kako bi vam pokazal, kako se me vaše besede v bistvu primejo. Resnica je! Hotel sem se tu skregati z vami! A spoznal sem, da govorite resnico! To je res, gospod, kar ste vi rekli! In glejte jaz vas prosim kakor Boga očeta stvarnika: ne bodite okrutni! Ostanite nocoj

(Dalje prih.)

Križem sveta.

NOVA KAZNILNIŠKA INDUSTRIJA.

Izrezljanje postaja v Newyorku zdaj nova jetniška industrija. Ta industrija daje kaznjencem delo v jetnišnicah, ki seveda dela konkurenco prostim delavcem in tovarnarjem. Tovarnarji, ki izdelujejo ladijske modele iz petnajstega stoletja kot n. pr. ladijo Krištof Kolumbovega brodovja, ali kot je ladija Mayflower in druge, ki so takrat plule po oceanih.

V neki jetnišnici so odprli tri delavnice, ki izdelujejo te ladijske modele, katerih se ljudstvo poslužuje za okrašenje sob. Kaznjenci izrezljujejo te modele zelo skrbno in lično. Njih delo je v detajlih izvršeno zelo fino. Ti modeli so tako poceni, da ne morejo zunanji tovarnarji konkurirati, čeprav dajo zunanjo lupino vlti. Ladije so stale navadno od dolarjev 50 do dolarjev 100, toda modeli, ki so izdelani v jetnišnicah, se dobe za 20 dolarjev.

Razmere v delavnicah te jetnišnice so zelo slabe. Tako izjavlja Narodno društvo za informacije o jetnišnicah. Poslopje je zelo staro, prostor v delavnicah je omejen in nezadosten. Industriji še ni toliko, da bi imela polovico kaznjencev delo. Zato je pa dovoljeno kaznjencem delati zase ali da drug kaznjeneec kaj naroči zase. Kaznjenci izdelujejo vrečice, posute s školjkami, ovratnice, kovčge, potne torbice in ladijske modele. Ti produkti se zdaj prodajajo obiskovalcem ali pa odjemalcem zunaj ječe. Neki kaznjeneec, ki je imel denarja, je odprl zunaj kaznilnice prodajalno za prodajanje produktov, ki so bili izvršeni v jetnišnici.

Delavci, ki so vposleni v kaznilniških industrijah prejmejo od 10 do 50 procentov mezde iz državnega sklada za blagostanje. Kaznjenci, ki delajo za sebe, prejmejo, kar dobe: kaznjenci, ki izvršujejo zunaj naročila, pa dobe to, za kolikor se pogode.

Nova delavsko-kmetška stranka na Japonskem. Proletarska stranka na Japonskem, ki je bila ustanovljena zadnje jesen, je bila na zahtevo vlade razpuščena. Voditelji so zdaj poskušili z drugo stranko in v ta namen se je vršilo zborovanje delavskih in kmetijskih delegatov 5. marca v Osaki. Nova stranka se imenuje delavsko-kmetška stranka in izključuje iz svojih vrst vse ekstremistične elemente. Na čelu stranke so večinoma zmerni socialisti. Program, ki so ga sprejeli na zborovanju, vključuje razoroženje, pravico do stavke, kolektivno mezno pogajanje, revizijo tovarniških zakonov, osebni in minimalno mezdo; zahteva odpravo nočnega dela za žene in otroke ter državno zavarovanje zoper brezposelnost in bolezní ter starostno pokojnino.

Baroni olja podpisali pakt. Ameriška Standard Oil kompanija in sovjetska vlada sta sklenili prvo pogodbo, katere se smatra kot velik udarec za angleške oljne barone. Na podlagi pogodbe postane Vacuum Oil Co., podružnica Standard Oil kompanije, edini prodajni agent sovjetskega petroleja v tujini. Podružnica se je zavzela, da kupi letno 60 do sto tisoč ton petroleja od sovjetskega trupa po ceni, ki je večdolarjev nižja cena na svetovnih trgih.

Deset žensk zblaznelo vsled povodni. Zadnje povodni v Holandiji so povzročile, da je deset žensk zblaznelo.

Andrews se napotil na iskanje pračloveka. V soboto je odplul iz Amerike znani raziskovalec Andrews po naročilu ameriškega naravoslovnega muzeja. Andrews je namenjen v Orijent, kjer bo z ekspedicijo, obstoječo iz 26 mož, pet tovornih avtomobilov in 75 kamel, prodril v sredino pustinje Gobi. Namen te ekspedicije je doprinese dokaze, da je bila Azija mati človeškega življenja v Evropi in Ameriki. Andrews trdno upa, da bo našel sledove pračloveka. Ekspedicija se bo najbrže vrnila šele po preteku kakih dveh let. Pred leti je Andrews s svojo ekspedicijo našel važne stvari v mongolski pustinji, zlasti silno stara jajca dinosavrov.

Možno je, da so nekatera mila dobra. Boljše, kakor Schicht-ovo ni niti eno.

Najboljše je edino:

Schichtovo milo

znamka „Jelen“.

Kupujte le najboljše milo! Pri uporabi se izkaže, da je nejcenejše.

Bodite previdni, ako Vam ponujajo druga mila kot „ravno tako dobra, kakor Schichtovo“.

Za najboljšo kakovost jamčita le ime SCHICHT in znamka „JELEN“.

Po dva dolarja sedež pri obešanju. V neki jetnišnici v Ameriki so obešili zamorca Harrisa. Obsojen je bil na smrt, ker je napadel Margareto Bryant že potem, ko je ubil njenega soproga in dva otroka. Jetniško dvorišče je bilo polno ljudstva. Več ko dvesto oseb pa ni dobilo prostora na dvorišču. Ti ljudje so odšli na bližnjo garažo in so plačali po dva dolarja za sedež. Harrisovo dejanje je zbudilo splošno pozornost. Njega je morala varovati milica, da ga ljudje niso linčali. Tudi civilizacija.

Pljučnica bo kmalu premagana. Medicinski znanstveniki na čikaški univerzi so odkrili, da je mogoče izmeriti ubijajočo silo bacila pljučnice s posebnim električnim aparatom. Dr. I. S. Falk, profesor higijene in bakteriologije poroča, da bo odslej lahko dognati o vsakem bolniku, ki trpi na pljučnici, da li je njegova bolezen ozdravljiva ali ne. On tudi upa, da bodoči eksperimenti v tej smeri privedejo do odkritja seruma, ki ozdravi in prepreči bolezen.

Feljtistična vihravost. V nekem domačem dnevniku, ki drugače uživa precejšen ugled in je tudi drugače vsega spoštovanja vreden, beremo: »Goro-stasen Indijance zavijti bojno sekuro in mala skala, na kateri je ležala pajčevina, se je zakotalila v brezno tik jame.«

Kultura.

Drama.

Petek, 26. marca: Ana Christie. Red D. Sobota, 27. marca: Ob 16. uri pop. Če pride čarodej, otroška predstava društva Atena. Izven.

Opera.

Petek, 26. marca: Zaprto. Sobota, 27. marca: Koncert gospe Ade Poljakove. Izven.

Ako ni drugače označeno, se prično predstave v drami ob 20., v operi pa ob pol 20.

Prihodnja operna premiera se poje v ljubljanski operi v nedeljo, dne 28. t. m. in iscer Katallanijeva opera »La Wally«. Opera »La Wally«, koje dejanje se vrši v Tirolskih alpih, je stalno na repertoarju vseh velikih gledališč posebnost še v Italiji, nedeljska premiera pa je prva vpriporitev te opere v Jugoslaviji.

Koncert operne pevke Ade Poljakove. Po dvakratnem gostovanju v naši operi, v operah »Boheme« in »Mignon« poje gospe Poljakova v soboto zvečer ob osmih v dramskem gledališču koncertni program, ki je sestavljen iz svetovne literature skoro vseh narodov, v prvi vrsti pa iz bogate ruske literature. Gospe umetnica poje vse pesmi, ki so na sporedu v originalnem jeziku. Občinstvo pa opozarjamo, da se vrši ta koncert v dramskem gledališču in to vsled tega, ker je dramsko gledališče bolj akustično. Predprodaja vstopnic od danes naprej pri dnevni blagajni v operi. Cene navadne operne.

Dnevne novice.

Metode, ki so samo pri nas mogoče. Pred dnevi je bila razpuščena Del. zbornica, odnosno, ji je bilo zabranjeno nadaljnje poslovanje. Ker je pa ta prepoved, ki je bila vsekakor plod nečuvnih intrig od znanih nam strani, izzvala oster protest od strani delavcev in od strani lojalnejših strank, je minister za socialno politiko dovolil začasno nadalnje poslovanje Delavske zbornice. Najbrže se bo med tem časom razpravljalo o komunističnih mandatih.

Justifikacije, publika in časopisje. Smrtna kazen je problem zase in rešile so ga različne države različno: nekatere smatrajo smrtno kazen zgolj za prohibitivno sredstvo, druge pa za poboševalno sredstvo. Naprednejše so se oklenile slednje teorije, odpravile so smrtno kazen, ker ironija bi bila in sicer trpka ironija, skušati zločinca s smrtjo pobojšati! Toda je še nekaj držav v Evropi, ki se trdno oklepajo načela prohibitivnega sredstva, še hujše, načela zlo za zlo, ali domače: klin s klinom. Pri nas na pr. obstoja še vedno smrtna kazen in vsaka justifikacija je za našo publiko, posebej za naše časopisje »epoha« zase in polne so kolone natančnega orisovanja zločincev in justifikacije same, tako, da se človeku že gabi in se samo izprašuje, ali smo res padli tako daleč, da smo izgubili ves čut za etiko, estetiko in človečnost. Justifikacije bi že naj prenehale, ali pa, če se bodo izvrševale, da se ne hrani publike z ogabnimi posipi in jo ne zavaja k sadizmu.

Ljubljana. Končno le dobiva spomladansko, dasi še vedno mrzlo lice. Drevje je že začelo komaj vidno poginjati popje, zelenje je že nekoliko bolj živo in sveže, tudi jutra so jasnejša in živahnjša, že je čuti prijetno prepevanje ptic, ki zlasti zjutraj na vse načine tekmujejo med seboj, se prepirajo, vse pa oznanjujoč končno zmago pomladi. V prejšnjih dneh zapali sneg je skopnel in tudi ceste in pota so se izsušile. — Upajmo, da se vendar enkrat podnebje razgreje in da nam vzevete resnična pomlad, katere smo že tako nestrpno čakali.

Klerikalna bratovščina. V Borovnici so sklicali lesni delavci strokovni sestanek. Na ta sestanek so prišli tudi delodajalci in — naravno — skušali v njih lastnem interesu preprečiti ustanovitev strokovne organizacije lesnih delavcev. S posebnim in izrednim veseljem je priobčil »Slovenec« o tem daljše poročilo, v katerem pripoveduje, da so delodajalci s svojo prisotnostjo na shodu onemogočili vsako nadaljnjo akcijo v svrhu izboljšanja delavčevega gnetnega položaja — krono poročila pa tvori konec: »v Jugoslovenski strokovni organizaciji se bodo organizirali delavci, takrat pa jih delodajalci ne bodo motili.« To žolto organizacijo krščanskih socijalec ustanavljajo v Borovnici delodajalci, klerikaleci pa naj še nadalje trde, da je njihova strokovna zveza socialno uredna organizacija.

Cerkev in država. Minister za vere je zadnjič v svojem poročilu iznesel natančen popis veroizpovedi v naši državi in opisal težkoče pri urejanju medsebojnih odnosov do države. Iz tega poročila je bilo razvidno, da imamo v naši državi 13 priznanih veroizpovedi. Razen teh je še nekaj nepriznanih, med njimi adventisti, nazarenci in metodisti. Na ta način smo po veroizpovedih najbogatejši v Evropi. Minister je rekel: »Verska heterogenost v naši državi je pač taka, da vsaka cerkev hoče in zahteva čim samostojnejšega razmaha in da čim sigurneje utrdi svoj položaj in materijelno stanje. Zato so verski problemi v naši državi tako zmotani in mučni.« Rešitev vseh teh problemov je pa vsekakor jako enostavna. Država naj proglasi vero za privatno zadevo in cerkev loči od države. Značilno, da se država za tak korak ne more zavzeti, značilno pa je tudi, da je nedavno izjavil klerikalni poslanec v parlamentu, čes, da niso prišli klerikaleci v parlament po naredbi državnih oblasti, temveč po želji in privoljenju sv. stolice in škofov. Potemtakem ne smejo drugega poslušati in ubogati, kot samo cerkvene poglavarje — škofo. Pravično bi bilo, da bi sv. stolica in pa škofje potem zanje plačevali dijete in zmanjšani bi bili davki, ki jih mora plačevati narod za cerkvene take. Absolutno smo pa mnenja, da je že

skrajni čas, ko se naj vera proglasi za privatno zadevo vsakega posameznega.

Roparski napad na Sv. Petra nasipu se je končno le pojasnil. Znano je, da so pisali listi skozi ves teden, da je nekdo napadel natakarja Pavšerja na Sv. Petra nasipu, ga težko obstrelil in mu pobral denar. Na licu mesta so našli revolver in žepni robec. Značilno je, da je Pavšer do zadnjega odločno trdil, da je bil napaden in o figniranem samomoru ni hotel nič slišati: vsa policijska poizvedovanja po napadalcu so bila pa seveda brezuspešna. Končno je pa Pavšerja izdal žepni robec. Njegova gospodinja v Zagrebu je namreč povedala, da je to njegov robec. Nekaj časa se je obotavljala in obotavljala, končno pa pristala na to, da si je hotel končati življenje, ker ni mogel dobiti službe, in ker je trajno bolehal in ni imel upanja, da bi kdaj mogel poročiti svojo zaročenko. Tako je Pavšer sam prihranil policiji dosti nepotrebnega dela in poizvedovanja.

Odmev svetovne vojne. Naše notr. ministrstvo je razglasilo, da se iščejo starši 15 do 16 letnega dečka. Deček je sedaj v nekem samostanu pri Lionu. Usoda dečka je precej romantična. Po okupaciji Srbije je našel v Solunu neki francoski častnik štiriletnega dečka z imenom Mihajlo Dimitrijevič. Častnik ga je oddal nekemu ameriškemu stotniku, kateri pa je najdenika pozneje oddal zopet v Solunu v francosko bolnico. Oskrbnica bolnice je oddala otroka zopet neki gospej Rejo pri Lionu, katera ga je končno izročila menihom. Deček je še sedaj tam in hoče zapustiti samostan. Zato išče ministrstvo notranjih del njegove starše.

V Ljubljani so zopet vjeli več lahkoživk, med njimi tudi takih, ki so iz nujne življenjske potrebe — za kruh — prodajale telo. Odpejali so jih na policijo, jih tam preiskali in ugotovili, da jih je nekaj okuženih. Vse so se sklicevale na brezposelnost in nevzdržno življenje.

Napad. Trije maskirani roparji so napadli v Laškem posestnika Vladimirja Kačurja. Roparji so ga zvezali in mu zamašili usta, ter ga okrali. Imel je pa pri sebi samo nekaj denarja, 121 Din, ker je ravno preje izplačal strešno opeko v trgovini Pancerja.

Samomor carinika. V Veliki Kindi se je ustrelil carinski blagajnik Milutin Mitrovič. Zbal se je revizije, ki je prišla iz Belgrada in ker je defraudiral ogromne svote, si je pognal kroglo v glavo.

V Mencingerjevo zajutrkovalnico sta vlomila dva dobro izvežbana in informirana vlomilca in srečno izvršila svoj posel. Pobrala sta nekaj steklenic likerja, raznega mesa in iz nezaklenjenega predala še 1800 dinarjev. Za vlomilci ni nikakih sledov.

V Belgradu misterijozno zginelavo mladoletni dečki in deklice. Izvodništvo v Belgradu namreč precej bujno cvete in policija vneto zasleduje krivce. Značilno je, da zginjajo otroci boljših družin. Domnevajo, da akcijo vodi rafinirana družba, ki svoje žrtve transportira v inozemske javne hiše.

Prijatelji koles se radi zatekajo pred sodišče, ker tam morajo vedno puščati kolesa pred vhomom. Te dni je neki železničar pustil kolo pred vhomom, se dalj časa zamudil na sodišču, pa ko se je vrnil, že ni bilo kolesa več. Kolo je bilo vredno 1000 Din.

V nedeljo zvečer je vojaška straža v Celju v bližini smodnišnice ustrelila delavca Karla Svedovnika. Vračal se je s sprehoda s svojo zaročenko, prišel je v preveliko bližino skladišča, in ne poznaoč vojaških predpisov najbrže na klic še dalje šel, nakar je straža streljala. Težko ranjenega so prenešli v bolnico in je le malo upanja, da okreva.

Prireditve.

Dramatični odsek Svobode v Šiški priredi v nedeljo, dne 28. marca t. l. v gostilni g. Valjavca delavsko dramo v 3. dejanjih »Zvestoba«. Med odmori solo-petje sodružice Teranove. Drama po vsebini opisuje iste dogodke, kakor se sedaj gode v Trbovljah. Delavci, sodružgi in sodružice, ne zamudite te predstave! Začetek ob 8. zvečer. Vstopnice se dobe v predprodaji pri Konsumnem društvu za Slovenijo v Šiški.

Tiskovni sklad.

Tiskovni sklad. Sedemnajsti izkaz. Nabiralna pola štev. 16. Sodr. Franjo Koren, Celje, nabral: za tiskovni sklad dnevnika »Delavska Politika«: Lipar Franc Din 3; Janežič Emanuel Din 2,25; Ribič Ivan Din 4; Novak Ivan Din 6; Ferdič Ignac Din 2,50; Plankar Martin Din 4; Felicijan Karl Din 5; Koren Franc Din 10; H. J. Din 25; Neimenovani, Ljubljana Din 0,75; skupaj Din 62,50. Zadnji izkaz Din 1512,50. Skupaj Din 1575.

Šport.

Prijateljska tekma Red Star, Celje : Svoboda, Ljubljana.

Na igrišču SK. Primorja se je vršila dne 19. marca prijateljska tekma med celjskim Red Starom in našo »Svobodo«. Rezultat 3 : 0 za Red Star, ne odgovarja poteku igre, ker je bila »Svoboda« stalno v premoči. V prvem in drugem polčasu je ponovno oblegala nasprotna vrata, napad je lepo kombiniral, manjka mu pa sigurnih strelcev vsled česar moštvo Svobode kljub razmeroma dobri igri ni moglo doseči nobenega uspeha.

Pri gostih se je v prvi vrsti odlikoval vratar, ki je dobro ubranil par nevarnih strelcev. Dobra sta bila oba branilec, zlasti levi. Napad je igral precej raztrgano, znal pa je izrabiti vse šanse, ki so se mu nudile. V sedanjosti postavi obeta postati Red Star ob smiselnem treningu zlasti v defenzivnem oziru jako dobro moštvo.

Pri »Svobodi« je treba predvsem omeniti srednjega krilec, ki je povsem zadovoljivo izvršil svojo nalogo. Dobra sta bila sicer oba ostala krilec, njuna napaka pa je, da ste mnogo premalo podpirala napad. Branilec sta bila na mestu, vendar gresta na njun račun prvi in zadnji gol. Prvi gol je bil itak lasten. Vratar ni imel mnogo dela. Napad kot tak je igral dobro, zlasti moramo poudariti njegovo lepo kombinacijo. Obe krili sta pokazali dovolj prodorne sile, tudi trio je docela odgovarjal, manjkalo je enega samega ostrega strelca, pa bi bil rezultat popolnoma drugačen.

Sodil je sohr. Stresen. Občinstva malo. Pripravljeni smo bili itak na to, da buržuazija ne bo posetila naše prireditve, razven, če bi se vršila pred izredno skupščino nogometnega podsaveza. Gospodje nas niti toliko ne upoštevajo, da bi priznali, da je v našem slučaju nastopilo domače moštvo letos prvo proti izvenljubljanskemu. V večernejši nočici beremo, da se vrši prva taka tekma med SK. Primorjem in SK. Mariborom.

Maribor.

Žebot pogorel. Naši čitatelji se še spominjajo, da je Žebot svoj čas vložil tožbo zoper s. Erzena, ki mu je v listu očitil, da se je bahavo vozil z avtomobilom po glasovnice, da so ga delavci v St. Lenartu z grebljico napodili in da ga je preprosti delavski zaupnik v gostilni prav pošteno oštel itd. Sodišče je

zaslišalo Žebotove in Erzenove priče in smatralo očitke za dokazane in za poslanca neželjive ter sklenilo tožbo zavrniti. Pogorel je torej Žebot na celi črti. Najprej z glasovnicami, sedaj še na sodnji. Značilno je, da so celo Žebotove priče izpovedale v njegovo škodo in v prilog Erzena.

Nedeljski ženski shod je sijajno uspel. Prostori v Ljudskem domu so bili natlačeno polni našega zavednega socijalističnega ženstva. Na shodu so govorile naše preizkušene sodružice, posebej pa še ss. Pelikan in Erzen. Ženska sekcija Socijalistične stranke obeta pri nas najlepši razmah. Vodi jo znane zaupnice sodružice: Dvoršak, Pinter, Krištof i. dr. Sodružica Pinterjeva je osivela v delavskem pokretu in že v stari Avstriji načelovala ženskemu socijalističnemu gibanju. Nekaj let po vojni je bila predsednica ženske organizacije v Studencih, dokler se nista mariborski in studenjski organizacija spojili. Ob priliki generalnega štrajka in Zaloške ceste so osivelo sodružico z možem vred zaprli v Dravsko vojašnico. Vse njeno življenje je doba boja za pravice in enakopravnost žena. Pod spretnim vodstvom in sodelovanjem vseh naših sodružic obeta žensko gibanje v Mariboru najlepše uspehe.

70 tisoč dinarjev za lepo sobo našega gospoda župana bodo plačali mariborski davkoplačevalci, zlasti pa delavci in nameščenci. Ravno v dobi, ko je beda dosegla svoj vrhunec, ko so umirali delavci lakote, ko se je množilo število beračev po mestu in se je reveže preskrbovalo v policijskih zaporih ob vodi in kruhu, so naši klerikalec prišli na salomonsko misel lepše, elegantnejše, veliko bolj razkošne sobe za mariborskega župana. 70.000 dinarjev so sklenili potrošiti v to svrhu in vsa javnost — tudi kapitalisti in celo klerikalec sami so se soglasno dvignili proti takemu razmetavanju davkoplačevalčevega denarja. Posebno pa socijalisti. Zbali so se in izgledalo je, da se sklep ne bo izvršil. Od takrat je poteklo celo leto in klerikalec so mislili, da je javnost na to že pozabila, pa so šli, in te dni kupili ono opremo. Menda je zelo malo več število onih, ki imajo le eno dobro besedo za take gospodarstvo.

Ptuj.

Sodoma in Gomora. Ze dolgo časa so krožile po mestu vesti o nekem božjem namestniku, ki je imel posilna ljubavna razmerja s fanti. Iz nam neznanega vzroka je bil po prevratu penzioniran kot kaplan. Nekaj časa nato je bil na ptujskem magistratu uranik, pa je bil tudi odslovljen. Ima svoje privatno stanovanje, kjer je nekaj časa živel skupno s svojo staro materjo, ki pa ni mogla pri njem vzdržati in se sedaj nahaja v hiralnici. Gospod penzionirani kaplan se je preživljal s poučevanjem stenografije, esperanta itd. Pri sebi ma stanovanju je imel tudi nekega dijaka iz bližnje okolice. Vkljub temu, da so ga starši vedno dobro zalagali z živili, je fant čedalje

bolj hujšal. Končno je fant moral v bolnišnico. Pri tem je prišla cela komedija na svetlo in prečastiti se je moral zagovarjati na sodišču. Dijak je bil seveda tudi že izključen iz šole. Sedaj se je tudi zaznalo, da je skoro vse fante, ki so pohajali k njemu v pouk, hotel na tak način izrabljati. V afero bo zapletenih okoli 8 fantov, ki so prišli vsled poznanstva s tem božjim namestnikom v dotiko. Sveto pisimo pravi, da so sodomski grehi najhujši. Ali v lemenatih tega najhujšega greha ne razlagajo pravilno? — Fantje, ki so imeli z njim opravka, pripovedujejo, da jim je razlagal božjo resnico na tak način, da jim je izjavljal, da ni Boga, on sam je pa pop samo tedaj, kadar je pred oltarjem. Še do nedavnega je hodil brat maše k minoritom v copatah.

Vzgoja? Na neki tukajšnji znani šoli se je dne 21. marca zgodil slučaj, ki se mora obelodaniti. Profesor, zelo razburljiv je zaradi malenkosti, ozir. kakor se je pozneje izkazalo, zaradi nervoznega nesporazumljenja pretepel nekega učenca prav nečloveški. Ker je učenec svojega soseda vprašal za neko pojasnilo, je ta profesor učenca potegnil iz klopi, ga vrغل ob tla in tako obrazil, da je fant iz nosa in ust krvavel in je moral takoj iskati zdravniške pomoči. Vprašamo javno oblast, na kak način si ona predstavlja, da naj naš mladi naraščaj hodi z veseljem v šolo, ako je v takih nevarnostih? Na eni strani silite učence z drakonskimi kaznimi na obisk šole, na drugi strani pa jih tako obdelujete? Odločno zahtevamo, da se ta profesor več ne prikaže na tej šoli, sicer naših fantov ne pustimo v take nevarnosti.

Redek jubilej. Dne 16. aprila bo obhajal vrvarski pomočnik Glaser Jurij 50-letnico, kar je zaposlen v enem in istem obratu, Strohmajer, vrvarju v Ptuj. Malo je danes takih obratov, ki bi imeli tako dolgo enega delavca zaposlenega, malo je pa tudi takih delavcev, ki morejo v enem obratu tako dolgo vzdržati. Ker sta pa bila v tem slučaju očitno oba drug z drugim zadovoljna, je sedaj čast obeh, da gledata skupno na preteklo pol stoletje, kar sta skupaj delovala. Pred desetimi leti je dobil Glaser ob štiridesetletnici od bivšega župana zaslužni križec. Sedaj pa častitamo še mi Glaserju, pa tudi njegovemu delodajalen.

Ženski shod se bo vršil v nedeljo, dne 28. marca popoldne ob pol 2. uri v društveni sobi gostilne »Pri pošti«. Vabimo vse delavske žene, da se ga udeležijo v obilnem številu. Govornik iz Maribora.

Priporočam

svinsko črevno mast po 15 Din kg, svinske želodce po 9 Din kg in čreva kuhane po 6 Din za kg

Anton Permozer
(Plevčak)
Gaberje pri Celje.

Kdor si želi privoščiti najboljše in izvrstne vinske kapljice naj se potruži

v restavracijo - hotel Miklič
Kolodvorska ul. 43.

kjer se točijo najboljša in najcenejša štajerska dolenska in dalmatinska vina, kakor tudi bizelj, rizling burgundec, muškatelj, čvček, apolo itd. Priznana dobra kuhinja. V novi veliki dvorani „radio“ na razpolago,

Koroška Bela.

Občinski proračun. V nedeljo dne 14. marca se je vršila seja občinskega odbora. Na dnevnem redu je bil med drugim tudi računski zaključek za leto 1925. — Dohodki so bili sledeči: Din 276.615,17, izdatki pa 258.988,28. Preostanek koncem leta Din 17.626,89. Da obč. odbor ni držal križem rok, se razvidi iz tega, da je občina napravila precej koristnega v prid občanov, kakor izkazujejo tudi številke izdatkov. Največ se je potrošilo za šolska poslopja, to pa zato, ker se je prejšnja leta jako malo dalo na take zavode. V občini Koroška Bela imamo namreč kar tri šolska poslopja in zraven podpiramo po številnem razmerju učencev tudi meščansko šolo na Jesenicah, n. pr. lansko leto smo izdali za meščansko šolo Din 17.150. V vasi Koroška Bela imamo dve poslopji in eno novo leseno pa v Javornškem Rovtu. Iz tega je razvidno, da se ne branimo nositi precej visokih bremen za te prepotrebne kulturne ustanove. Mnogo se potrosi tudi za razne obč. ceste in druge potrebne naprave. Marsikaj nam še manjka v naši občini, n. pr. vodovod, sirotišnica, katero vsak dan bolj pogrešamo, tudi to bi lahko imeli, ako bi nekateri gospodje pri sestavljanju vsakoletnega proračuna pokazali več socijalnega sočutja. Pa vidijo le sebe, svojih bližnjih pa ne! Da znamo tudi kapitaliste ščititi in to vsi obč. odbor-niki brez izjeme, je razvidno iz tega, da imamo jako nizke obč. doklade na direktne davke. Da smo mogli izdatke kriti, smo morali povišati trošarino na alkohol. To je dalo precej. Trošarina na žganje za leto 1925 znaša Din 50.429,29, trošarina na vino za leto 1925 znaša Din 68.622,07 skupno dinarjev 119.051,36, tako da tudi pri pi-jaciji nismo zadnji! Kar se tiče lista »Del. Pol.« smo prav zadovoljni z njim, le žal, da se premalo brigamo za delavski tisk, se rajši prekljamo za prazen nič. Zatorej priporočam vsem proletarcem in pa posebno še našim javniškim in jeseniškim sodrugom: oklenimo se našega dnevnika »Del. Pol.« in sploh socijalističnega tiska, ker brez čitva ni zmage.

Sv. Lovrenc na Pohorju.

Javni ženski shod se bo vršil v nedeljo, 28. marca ob 2. pop. v gostilni Brezočnik (pri Šmelcerju) v St. Lovrencu na Pohorju. — Dnevni red: 1. Pomen ženskega tedna. 2. Cilj in zahteva delavske žene. — Vse sodružice in sodruge vabimo, da se ga polnoštevilno udeležijo.

Konzumentje! Konzumentje!

Nakupujte svoje potrebsične

v prodajalnah

Konzumnega društva za Slovenijo r. z. z o. z.

Solidne cene. Točna postrežba.

Dobro blago.

Učlani se lahko v vsaki prodajalni. Pristopnina Din 2,50.

Delež Din 300.—. Jamstvo enkratno.

133

Kdor želi kupiti prvovrsten in poceni

PREMOG

In sploh kurivo naj ga naroči pri

„PRODUKCIJI“

osrednji zadrugi za nakup in prodajo
r. z. z o. z.

V LJUBLJANI, Tržaška cesta, kolonija „Stan in Dom“.

140